

עד:

עין משפט
גרי מצוה

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

מסורת הש"ס

(א) לטול מה... (ב) לטול מה... (ג) לטול מה... (ד) לטול מה... (ה) לטול מה... (ו) לטול מה... (ז) לטול מה... (ח) לטול מה... (ט) לטול מה... (י) לטול מה...

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר"י שמעון וכו' מבי היכי וכו' כי לא נשתנה השער ומשום הכי אף כי נשתנה פלו' וכו' וכן לישב לשון אף כמו שנכתב בפסחים וכו' לדיקה רזה לחזור אף שלא נשתנה השער וכו'.

ימות הגשמים איכא בינייהו. תנא קמא כל ימות השנה קאמר ופליג עליה רבי יוסי ואמר לא שנה ימות החמה ולא שנה ימות הגשמים עד שיהא לו למוכר זבל באשפות ותכמים ממירין אף על פי שאין לו יש לאחרים אם שוכר נרקב ונישוף בימות הגשמים ועשה זבל אכל בימות הגשמים לא: ופוסק עמו כשער הגבוה. אכולה ממני קאי שרין לפסוק עמו שאם יחלו ויפחחו דמי השער ויגבה שער הפירות שיתנו יותר בסלע שיתן לו כשער הוול ואם לא פסק כן יקבל על כרחו כשער שפסק: הווא גבירא דיהיב וזוי לנדויא דבי תמור. ופסק עם מוכרי נדויא תכשיטי הגנות ונתן להם מעות להיות מוכנים ליום פלוני ועשו חמיו שליט לפסוק: ול נדויא. ורזה לחזור שאין חמיו רזה לקבלה בדמים הללו: מוכר קסדר ציה. כשאליו מקיים תנאו ליתן כשער הוול: ומתאי. דמתני' דמחריך ליה לפסוק כשער הגבוה אפילו לרבנן קאמר דפליגי עליה דר' שמעון בפרק הזהב (לעיל דף מה.) ואמר דלוקח יכול לחזור בו כמוכר ואין לו עליו אלא מי שפרע בחזר בו אף בלא נשתנה השער ואפילו הכי אמרין במתני' כי נשתנה השער ואיכא למימר הואיל ולא נתן המעות על מנת לקבל עכשיו אלא לאחר זמן ובתוך כך נשתנה השער דעתיה אחרתא זילא הוא לא אמרין הכי אלא אם כן פסק בפירוש שער הגבוה דשקיל כהשתא ואי לא שקיל כמעיקרא או יקבל מי שפרע: דלמא מסני'. דלצרנא לפירושי: רבי שמעון היא דאמר מעות קונות. וגבי מוכר הוא דתקון רבנן חזרה כי לא משיך מיינה ומקבל מי שפרע אכל לוקח לא מצי הדך ציה מבי היכי וזוי (ב) אף כי לא נשתנה השער ומשום הכי כי נשתנה השער נמי הואיל ומעות קונות לא מצי הדך ציה האי לוקח דמתני' דקנו ליה זוי. אכל לרבנן דאמרי אף לוקח יכול לחזור בו אפילו דבשעה שלא נשתנה ולא קני אלא לקבולי מי שפרע היכא דנשתנה השער והוא לא נתן מעות אלא ע"מ לקבל לאחר זמן אימתא לך דמי שפרע נמי ליכא ואפילו לא פירש: דדעסיה דאוינטי. הפוסק עד לאחר זמן: אפרעא זילא הוא. אם ישמנה

דלמא רבי שמעון היא כו'. אכל לרבנן בין פסק ובין לא פסק שקיל כדהשתא ויחא ליה לאוקמה כרבי שמעון טפי דהשתא לא היו אלא שמי מחלוקת דרבנן דרבי שמעון כר' יהודה דמתניין אכל אי מתני' רבנן היא איכא שלש מחלוקת בלא פסק דלרי' שמעון אין הלוקח יכול לחזור בו כלל אפי' אם הוא רוצה לקבל מי שפרע ולרבנן יכול לחזור בו וקאי במי שפרע ולרבי יהודה אפילו מי שפרע ליכא ועוד דסברה הוא לרבנן דרבי שמעון כיון דלא נתקיים המקח בשעת מתן מעות ויכול לחזור הלוקח אפי' לא הול אלא שהיה במי שפרע אם כן כשהול השער אפילו במי שפרע לא יהיה לדעתיה דאוינטי אחרתא זילא אכל לרי' שמעון דסדר דלוקח לא מצי הדך ציה להיב ר' פסק כשער הגבוה שקיל כדהשתא אי לאו שקיל כמעיקרא דליכא למימר לדדיה לישקול כדהשתא משום דעתיה דלוקח אחרתא זילא דרבי נתקיים המקח משעת נתינת המעות לענין שלא יוכל לחזור אפילו יקבל עליו מי שפרע: תיפוק ליה רש"יח שו"יה. ארכ פפא פריך דאמר לעיל אלא נמי לקבל מי שפרע קאמינא ופריך דלא שייך מי שפרע בשליח ולשון מישוק ליה יש לישב דה"ק דנהי דלא נכתבו דברי רב פפא מחמת קושיא של רבינא מכל מקום מישוק ליה דשויה שליח: הלויי שמעון לית ליה וכי תימא הכי נמי והתניא מכל מקום כך הלכה אבל אמרו חכמים מי שפרע כו' מאי מכל מקום לאו דלא שנה לוקח ולא שנה מוכר מקבל עליה מי שפרע אלא כי קאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי לא אמר אמר ליה רב אחא ברבי הרבא לרב אשי ותיפוק ליה ידשליח שויה מעיקרא א"ל בתגרא דובין ומובין: מתני' ימלוה אדם את אריסו חטין בחטין לזרע אבל לא לאכול שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסו חטין בחטין לזרע ביוקר והוולו או בזול והוקרו נומל מהן כשער הוול ולא מפני שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: גמ' תנו רבנן מלוה אדם את אריסו חטים בחטים לזרע בד"א שלא ירד אבל ירד אסור מאי שנה תנא דידן דלא קא מפליג בין ירד ובין לא ירד ומאי שנה תנא ברא דקא מפליג בין ירד ובין לא ירד אמר רבא ר' אדי אסברה ניהלי' באתרא דתנא דידן אריסא יהיב ביזרא בין ירד ובין לא ירד כמה דלא יהיב ביזרא מצי מסליק ליה וכי קא נחית לבציר מהכי קא נחית באתרא דתנא ברא מרי ארעא יהיב ביזרא אי לא ירד דמצי מסליק ליה כי קא נחית לבציר מהכי קא נחית אי ירד דלא מצי מסליק ליה אסור תנו רבנן אומר אדם להבירו הלויי

קבב א ב ג מ"י פ"ט מה"ל מל"ה ויהי ה"ה ה"ה סגן קנ"ג טושי"ע י"ד מ"י ק"ה ספ"ף :
קבב ד ה מ"י ט"ז פ"ט ה"ה ה"ה סגן טושי"ע י"ד מ"י ק"ה ספ"ף :
ד :

בתוך הזמן: אימור דאמר רבי שמעון. לוקח לא מצי הדך ציה: בחד פרעא. כגון שלא נשתנה השער או הפוסק ע"מ לקבל מיד ונשתנה ובתוך כך נשתנה השער דכי פסק לאו אדעתא דתרעא זילא פסק: בפרי פרעי. כי מתניין: מי אמר. מודה הוא דחזר ואין עליו אלא מי שפרע וכי נמי אוקמת לה כרבי שמעון להלל מקללת מי שפרע מחריך לה לפסוק כשער הגבוה ואם לא פירש וחרז בו מקבל מי שפרע וה"ה לרבנן דבתרי תרעי לא פליגי: דאי לא סימא. דמודי ר"ש בתרי תרעי דלוקח יכול לחזור בו ויקבל מי שפרע: לית ליה. בתמיה: והסניא מכל מקום כך הלכה כו'. ור"ש קאמר לה בפרק הזהב (לעיל מה.א.) ופסוק ליה. דלון כאן מי שפרע אכל לוקח נדויא וז' דהא שליח שהיה של בית חמיו עשאוהו שליח לפסוק ותמיו חזר בו ומה בירו של זה לעשות שצ"ד מקללין אותו ומתוה נמי לאו בר קבולי מי שפרע הוא דמני אמר היה לך לפסוק כשער הגבוה ולתקוני שדרחין ולא לעומי ונדבר עיוות כמה שהיה עליו לתקן לא נעשה שלוחו: בסגרא דובין ומובין. לא שליח נעשה אלא הוא פסק עם חתנו וחתנו פסק עם אחרים ומשכר יא"כ לא פסק חמיו עמו וזה פסק כדי למוכרה לחמיו ולהשתכר: מתני' חטין בחטין לזרע. סאה בסאה ובגמרא מפרש טעמא: שהיה ר"ג. כלומר לך הוורך לשנות משנה זו לפי שהיה ר"ג מתמיר שאם הוול נטל מהן כשער הוול ואשמועינן מתמירין לא להלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: גמ' שלא ירד. עדיין לא ירד הארץ לתוכה לעבודה בשום עבודה: אכל ירד אסור. דמפרש ואזיל: רבי אדי אסברה לי. פירש והבינה לי: ביזרא. הורע: מצי מסלק ליה. כע"כ. הלך אפילו ירד וכבר חרשה הואיל וכי צע"כ לפסוק בשביל שאין לו זרע כשליח ממנו וזרע וכשיוקר חטין יתן חטין אף זו הולאה. אלא לבציר מהכי נחית הרי הוא כיוור לתוכה מעשיו ע"מ שיעול צע"כ הורע מחלה מחלק המגיע לארץ והארץ יטול השאר כשכר טרחה ויטול פחות משאר ארסין כשיעור הורע ועל מנת כן ירד שיעול פחות משאר ארסין כשיעור הורע: מרי ארעא יהיב ביזרא. וזה היה קרקע שלו יפה ושינה ממנהג העיר להטיל על הארץ הלך אס פסק כן עמו בתחילתו קודם שירד דמצי מסלק ליה כי נחית לבציר מהכי נחית ואין זו הולאה. אכל ירד ומתחילתו לא פסק עמו שהיה הורע שלו ואחר מכן נתרזה תנאו ע"י קבלת דמים או מתנה אין ירדתי עכשיו לתוכה דימא לבציר מהכי נחית והולאה היא גביה ואסור: ויקוף